

HA ELMEGYEK —
RÓZSÁT SEGITEK
HINTENI "

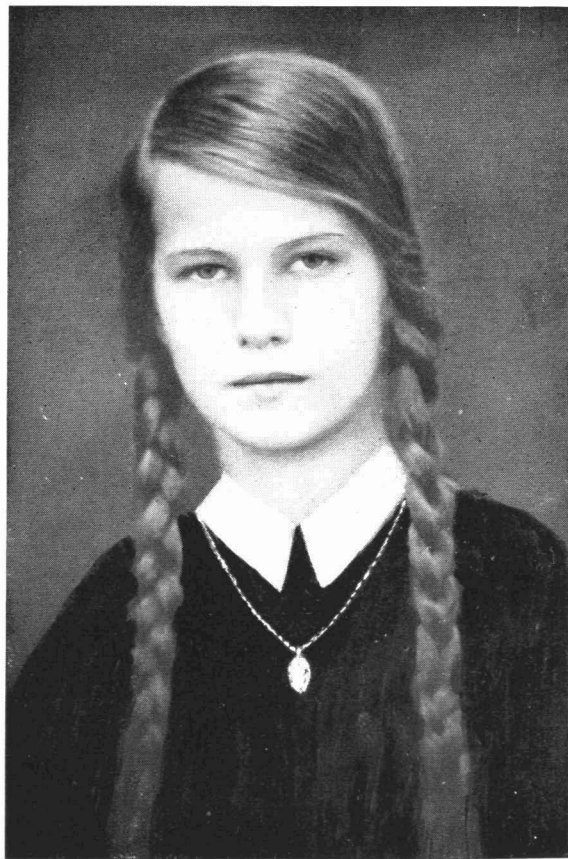

MÜLLER LAJOS S.J.

Rejtett gyémánt

KORDA R.T. KIADÁSA • BPEST.

PÁLOY.

Lukács Elvira

REJTETT GYÉMÁNT

(LUKÁCS ELVIRA)

1921—1937.

IRTA:

MÜLLER LAJOS S. J.

KORDA R. T. KIADÁSA, BUDAPEST, MIKSZÁTH KÁLMÁN-TÉR 3.

571|1937. IMPRIMI POTEST. BUDAPESTINI, DIE 27.
JUN. 1937. EUGENIUS SOMOGYI S. J. PRAEP.
PROV. HUNG. — NIHIL OBSTAT. DR. JULIUS CZAPIK
CENS. DIOECESANUS. NR. 2344|1937. IMPRIMATUR.
STRIGONII, DIE 31. JULII 1937. DR. JOANNES
DRAHOS VICARIUS GENERALIS SUBST.

NYOMATOTT: KORDA R. T. NYOMDÁJÁBAN,
BUDAPEST, VIII, CSEPREGHY-UTCA 2

Előszó.

Linnéről, a nagy természettudósról, a növénytan egyik úttörőjéről beszéli életírója a következőket. „A mezőn barangolva, fel-felkapott egy-egy kis virágot s nem tudott szívének ellenállni, hogy érzelmeit ki ne nyilvánítsa. „Láttam — szólt ilyenkor — Istent ittjártában, mint Mózes látta őt — és elcsendesültem, lesujtva a csodálattól és ijedelemtől. Szerencsés voltam lábainak egy-két nyomát a teremtés művében felfedezni, és Istennek e munkáiban, még a legcsekélyebben is, sőt olyanokban is, amelyek semmiknek sem látszanak, mily erő, mekkora bölcsesség, minő leírhatatlan befejezettség nyilatkozik meg!”

Ez a gondolat ötlött eszembe, amikor a saját lelkem sugallatát is követve, de meg több oldalról megnyilatkozott óhajnak is eleget tenni kívánva, elhatároztam, hogy

az ifjúsága virágában elhunyt, 16 éves, kis Lukács Elvirának életrajzát röviden megírom.

Ha Isten egyes lelkekkel egész különösen foglalkozik, s kinyilatkoztatja bennük szeretetét és dicsőségét, bizonytal nemcsak az ő érdekükben történik ez, hanem másoknak is akar vele használni. A szent élet közjava a világnak, az emberiségnek.

Miért is érdemesnek tartottam, hogy Lukács Elvira életét írásban is megrögzítsem és némileg megóvjam a mindent enyészettel fenyegető feledéstől.

Akik ismerték őt, kegyelettel gondolnak majd reá, újra, meg újra felidéznek e könyvecske olvasása által azt a példát, amelyet mindnyájunknak, főképp a tökéletességre törekvő lelkeknek hagyott szent életével. De, — úgy vélem — akik sohasem ismerték is őt, s csak most értesülnek, hogy valaha ez a kis angyal itt a földön járt, érényeinek hátramaradt illatától elbájolva, majd inkább értékeli az örök javakat és inkább megszeretik a jó Istent, aki ily remek dolgokat cselekszik a lelkek virágos kertjében.

E sorok írójának a kis életrajz meg-

írásához, sajnos, aránylag igen kevés adat állott rendelkezésére. Leginkább nélkülözte a boldogultnak feljegyzéseit. Minden kutatás hiábavalónak bizonyult, hogy valami-féle lelkinaplónak, vagy lelkigyakorlatos feljegyzésnek jussunk nyomára. Vagy elvesztek, vagy, ami valószínűbb, a jobblétre költözött lélek még halála előtt megsemmisítette azokat. Egy magyar-gyakorlatos füzet és néhány, édesanyjához intézett levél őrzi csupán írásban gondolatait. Amit tehát róla elmondunk, azt a kedves, szent életének közvetlen tanútól, no meg némileg saját tapasztalatunkból tudjuk. Sajnos azonban, még ez utóbbi forrás is, — bár Elvira néhány évig lelkivezetésünk alatt állott — a lehető leggyéresebb. Elvira ugyanis csodálatosan tudott rejtezkedni. Valóban rejtett gyémánt volt. Lelkiélete is a lehető legegyszerűbb, olyannyira, hogy a sok közt alig, vagy éppen nem tűnt fel. Mindez azonban a korát szinte meghaladó komoly, szolid erénynek volt a leple. Aki ért valamit a lelkek vezetéséhez, jól tudja, hogy azok az igazi lelki értékek, amelyek, bár

igazán megvannak, de még a tulajdonosuk előtt is jórészt ismeretlenek.

Ezek előrebocsátása után adjuk tehát ezt a szép, kis életet. Bár az Úr Jézusnak ez a kis kedveltje, választottja, írás közben ihletné a lelkünket és irányozná a tollunkat, hogy minden szavunk a jó Isten nagyobb dicsőségére váljék és szolgálja azt a nagy célt, amelyre a kis Elvira szentelte egész életét, az Úr Jézus nagyobb és odaadóbb szeretetét.

OTTHON, A CSALÁDI KÖRBE.

Valamikor azt mondta Napóleon, hogy a gyermek nevelése 20—25 évvel annak születése előtt kezdődik. Csupán szellemes formában fejezte ki ez a lángész azt a régi igazságot, hogy csak a jólnevelt szülők képesek és alkalmasak arra, hogy ugyan-csak jól neveljenek. Mennyit ér jó, szent-életű szülőktől származni! Ez kétségtelenül a legnagyobb ajándékok egyike, amelyet Isten választottjainak adhat. A kis Elvira is tudta és érezte ezt és nem szűnt meg azért Istennek hálálkodni.

1921-ben, június 29-én látta meg Szege-den a napvilágot. Édesatyja, Lukács Mihály vasúti tisztviselő, Hódmezővásárhelyről származott s egy ideig görögkeleti vallású volt. Édesanyja, Gémes Vilma Mindszentén született. Itt is léptek Elvira szülei házasságra a katolikus Egyház törvénye szerint. Gémes Vilma komoly, katolikus nevelésben részesült, és mikor vegyesházasságra szánta rá magát, teljes egészükben megszívlelte azokat az „óvadékokat”, amelyeket az Egy-

ház előír és megkövetel, mikor a vegyes-vallás akadályá alól, — bár nehéz szívvel — de mégis a felmentést megadja. Ugyanis ezek közt az „óvadékok” közt, nemcsak az szerepel, ami magától érthető, — hogy minden gyermek katolikus lesz, s hogy a másvallású fél hitvesének a teljes lelkiismereti szabadságot vallása gyakorlatára megadja, hanem az is, hogy a lehetőség szerint a katolikus fél igyekszik majd másvallású hitvesét Krisztus igazi Egyháza számára okosan meghódítani. Ezt a sokak előtt teljesen elsikkadt, komoly feltételt Gémes Vilma nemcsak kötelességérzetből, hanem hittel áthatott szeretetből a legnagyobb buzgalommal igyekezett teljesíteni. A dolog sokáig nem ment, de 16 éves házaselet után annál pompásabban sikerült. Lukács Mihályból nemcsak éppen katolikus, de meggyőződéses, buzgó katolikus lett, aki 3 évvel ezelőtt igen épületesen, mondhatnók szentül adta vissza lelkét a Teremtőnek. Mindebben azonban része van az ő kis, kedvelt leányának, Elvirának, aki kora gyermekségétől fogva kezdő-katolikus atyjának szinte nevelője lett a lelkiéletben.

Hogy édesanyjáról is halljunk valamit, szólaltassuk meg mindjárt Elvirát, aki egy magyar dolgozatában mint ötödik osztályos gimnazista, kedves közvetlenséggel így ír: „Szerintem a legszebb szó a világon:

„Édesanyám!” Nekem annyira tetszik, hogy leírni sem tudom, hiszen nem hiába kis-koromtól fogva így szólítottam édesanyámat . . . Nekem két édesanyám van. Az egyik a mennyországban, ott imádkozik értem és onnan vigyáz rám. Ez az édesanya a Boldogságos Szűz Mária, akinek végtelen jó-ságát és szépségét leírni nem lehet. Van nekem földi édesanyám is, akit végtelenül szeretek. Az én édesanyám egy jóságos, mosolygós arcú néni. Még akkor is mosolyog, amikor bánat éri. Édesanyám nagyon szeret minket, mindnyájunkat, de szeretetét nem azzal mutatta meg, hogy kényeztetett minket, sem azzal, hogy túl szigorú volt, hanem a Jézuskáról sokat mesélt és inkább szép szóval nevelt minket. Édesanyám nagyon vallásos. Minden reggel meggy szentmisére és áldozik. Míg mi ott-hon voltunk, mi is vele mentünk szent-misére. Mikor kicsik voltunk, sokat játszott velünk. Emlékszem, hogy az „Utazás a Jézuskához” nevű játékot szerettük leg-jobban. Édesanyám végtelenül önfeláldozó tud lenni s mindenről le tud értünk mon-dani. Nagyon önmehtagadó és erre minket is megtanított. De vajjon hogyan? Talán úgy, hogy mindent megvont tőlünk? Egyál-talában nem. De, ha például valami feles-leges dolgot kértünk tőle, amit *nemsokára* szerettünk volna, megkaptuk ugyan, de

csak karácsonyra vagy húsvétra és így addig le kellett arról mondanunk.

Ha bánat érte édesanyát, szerette volna azt mindig eltitkolni és igyekezett mindig mosolyogni. Mi mindjárt észrevettük, hogy nem olyan, mint szokott lenni és kérdéseink által kénytelen volt bánatát velünk megosztani. Nappal igyekezett vidám lenni, de sokszor éjszaka könnyek közt imádkozva találtam. Reggel, ha kérdeztem, miért sírt, azt felelte, hogy ő nem sírt, hanem csak értünk imádkozott, hogy a jó Isten segítsen minket. És úgy látszik, a jó Isten meg is hallgatta buzgó imáit, mert az egyik testvérem pap lesz, a másik tanárnő, és ha még nagyon jól imádkozik értem, akkor, remélem, a jó Isten engem is megsegít. Nem győzök a jó Istennek elég hálát adni, hogy ilyen jó édesanyát adott nekem, aki oly sok szeretettel és jósággal kísért engem gyermek éveimben."

Mikor én magam kérdeztem az édesanyát, hogyan sikerült gyermekeit ily jól nevelni, szerényen csak annyit felelt: „Igyekeztem kezükbe mindig jó könyveket adni, kizárólag nekik éltem, és sokat imádkoztam értük."

Ilyen jó anya valóban meg is érdemelte, hogy életfája ily szép virágot és édes gyümölcsöt teremjen, amilyen a kis Elvira.

A keresztségben elvetett lelkiélet csi-

ráit a Szentlélek hamar kifakasztotta és virágzásba hozta Elvira szívében. Alig volt még több háromévesnél, amikor a rózsafűzért oly szépen és értelmesen imádkozta, hogy édesanyja beíratta a rózsafűzértársulatba, amelynek alig volt még valaha nála fiatalabb tagja. És Elvira kötelességének a tized elmondásával minden nap este lelkiismeretesen megfelelt.

Mikor négyéves korában Ilona nénjével a szentmisét szorgalmasan látogatta, és nővérét áldozni látta, ő is mindenáron egyesülni akart már az Úr Jézussal. Az isteni Mágnesnek alig tudott ellenállni. Nagy kár volt oda nem engedni. X. Pius pápa biztonnyal elsősorban az ilyen gyermeklelkekre gondolt, mikor híres dekrétumát a gyermekek áldozásáról kiadta. Megtanuljuk ebből, hogy itt nem a kor, hanem a lelki fejlettség a döntő. Sőt az ész kinyílása után, ha a hit alapelemeit a gyermekek tudják, nemcsak üdvös, hanem szükséges és kötelező is reájuk a szentáldozás, mint amely a kegyelmi élet fenntartásának Istentől rendelt rendes eszköze. Elvira szinte követelődött, hogy őt az Úr Jézus-hoz engedjék. Volt is joga erre. Azonban az akkori szokások mintegy 5 évi hosszú bőjtre kényszerítették, míg tiszta szívét az Úr Jézusnak lakásul felajánlhatta. Nem csoda, ha ily gyermek a családnak kis

királynője volt, mint ahogy Kis Szent Teréz édesatyja nevezte.

Főleg édesatyja rajongott érte. Lehetőleg minden idejét kisleányával töltötte. És korlátlan hatalmát édesatyja szíve felett a kis csöppség nagyon jól tudta értékesíteni. Újonnan megtért atyját ugyanis tanította a vallás gyakorlataira: az anyyira szeretett rózsafüzér imádságra, a templom látogatására stb. A gyakori séták alkalmával vidám csevegéssel mulattatta édesatyját, aki csak tanulhatott kisleányától. Mindíg derült lélekkel tértek haza kettes-kén az ilyen kis kirándulásokról.

Már kis elemista korában érezte magában az apostoli lélek lelkendezését. Jó alkalom adódott erre éppen a ház körül. Egy Gábor nevű zsidó vasúti mérnök szomszédságában laktak Lukácsék Kecskeméten. Ennek a kisleánya, Évike, a mi Elviránkat nagyon megszerette, olyannyira, hogy szinte nem tudott nélküle meglenni. Jutalom volt számára, ha Elvirát elhívták hozzá és büntetés, ha ezt szülei tőle megtagadták. Elvira itt is kihasználta az alkalmat, hogy a lelkeket Istenhez közelebb vezesse. Ha megkínálták ott valamivel, előbb imádkozott és erre kis zsidó barátját is rászoktatta, aki mindent megtett Elvira kedvéért. Megtanulta Elvirától a keresztvetést, a Miatyánkot, Üdvözlégyet

és vele imádkozta. A zsidó szülők mosolyogva figyelték a dolgot, de nem tiltották meg. A gyermekbarátság Lukácséknak Szegedre költözése folytán ugyan megszűnt, de talán a nyoma mégis megmaradt és Elvira az égben nem hagyja majd elaludni a kegyelemnek isteni szikráját...

Az elemi iskolát a kis Elvira az Angolkisasszonyok kecskeméti iskolájában járta. Már itt felébredt lelkében a szerzetesi élet utáni vágy, amely mindinkább erősödött. Mikor édesatyját Szegedre helyezték át s így meg kellett válnia az Angolkisasszonyok intézetétől, addig nem nyugodott, míg — hivatását követve — oda vissza nem térhetett.

Szerencsére Szegeden is hasonló jó szellemű intézet várta, a Miasszonyunkról nevezett Iskolanővérek polgári iskolája. Itt már lehetőleg naponkint járulhatott a szentáldozáshoz és Kiss István igazgató úr lelkivezetését élvezte. A szegedi Miasszonyunk-zárda igazgatónője hivatalos formában ezeket írja róla: „Lukács Elvira 1931—1935-ig a Miasszonyunkról nevezett szegény Iskolanővérek szegedi róm. kat. polgári iskolájának volt rendes tanulója.

Amit egy jó magaviseletű, kötelességtudó, szeretetreméltó növendék dicséretben megérdemelhet, az őt mind megilleti... A játszi gyermekkor könnyelműségéből

nem volt benne semmi. Nem ismerte az előljárók akaratával vagy parancsával való ellenkezést. Elvirának nem volt beszélnivalója akkor, amikor az iskolai fegyelem hallgatást kívánt, egyébként is szűkszavú volt, de biztosra vehető, hogy a 10 perces szünetekben, amikor az iskola udvara és folyósója a gyermekek jókedvétől hangos szokott lenni, Elvira szívesebben elbeszélgetett a zárdakápolna oltárszekrényében reá várakozó isteni Gyermekbaráttal, ott mindig volt mondanivalója.

Liliomos lelkének nagy örömnapja volt, amikor a Mária-kongregációba felvették. E naptól kezdve gyermekben szokatlan lelkiéletet élt, minden különösebb megnyilatkozás nélkül."

Amrhein Mária Heliarda.

E korszakban bontakoznak ki mindinkább komoly és szolid erényei is. Édesanyja, bár komolyan szigorú volt gyermekeihez, de nem tud esetre emlékezni, amikor Elvirát valamiért figyelmeztetni, pláne büntetni kellett volna. Ellenkezőleg, Elvira maga volt az engedelmesség és türelem. Megesett, hogy egyik téli reggel iskola előtt szülei egymásután hatszor küldték Elvirát valamelyik üzletbe és ő minden megjegyzés és kifogás nélkül szót fogadott. Maga volt a szolgálatkészség. Miért is az

egész család a ruhaneműek kisebb javítását, stoppolását egészen reá bízta és Elvira örült, hogy így a szeretetet gyakorolhatja. A konyhában is szinte leste, hogy forrón szeretett anyjának kicsit segíthessen. Ha látta, hogy ő kezdi már a türelmét vesztetni, nyomban ott termett, a munkát átkérte, s nagy ügyességgel hajtotta végre. A praktikus életben általában igen ügyesnek és hasznavehetőnek bizonyult. Egyik magyarázata ennek bizony a szeretet, amellyel a munkához látott. Az elméleti tanuláshoz azonban kisebb rátermettséget árult el. De azért megtette ebben is a tőle telhetőt, engedelmességből és magasabb érdekekből.

Jószívűsége határt nem ismert.

Kedves volt nézni, mily hajlandó másoknak, főleg testvéreinek mindent odaadni, érdekükben mindenről lemondani. Kedvtelése volt kedves szentképeit kitergetni, nézegetni, de ha kérték tőle bármelyiket, — amelyiket ő is a legszebbnek tartott — nyomban odaajándékozta. A kapott kis édességeket is nyomban megosztotta szeretteivel. Ezt még súlyos betegségében is megtette, ha enyhülésére valamivel kedveskedtek neki. Főleg karácsonytájt mindig azon törte a fejét, mit lehetne a szegényeknek juttatni. Előszedte kis holmiját, igazgatta, foltozgatta, vasalgatta, hogy va-

lamivel örömet tudjon szerezni a szegény gyermekeknek.

Ha néha megtörtént, hogy nem kapott külön tízórait a szegények tálcájára, akkor a sajátját adta oda.

A Lukács-család általában nagyon jól megértette, hogy a felebaráti szeretet, az irgalmasság a szegények iránt a vallás lényegéhez tartozik, azért nem is engedtek el senkit ajtajuk elől, ha alamizsnát, segítséget kért. Elvira az ő aranyos kis szívével hogyan is tudta volna ezt elviselni? Meg kellett tehát tenni már az ő kedvéért is. Bámulatos, hogy ebben a kis lélekben mennyire ki volt fejlődve, amit mi *szociális érzéknek* nevezünk és ebben valóban már egész kicsiny korában sok felnőttet megszégyenít. Sokszor sírdogált, amikor meghallotta, hogy egyik vagy másik kis barátnője édesatyjának nincs munkája. De hát akkor miből élnek? Törte a fejét, hogyan lehetne valamiképen rajtuk segíteni.

Ime, néhány idevonatkozó kedves kis epizód.

Drótostót kopogtat az ajtón. Elvira, mint 3—4 éves kis csöppség, mindjárt fut a mamához, hogy tőle a bácsi számára munkát kérjen. De akkor éppen nem akadt semmi javítanivaló. Elvira erre szomorú arccal jelenti a drótostótnak: „Bácsi kérem, semmi sem lyukadt ki.” De most mit

eszik majd a bácsi, ha nem tud munkát találni? Ez a probléma foglalkoztatta most már a kis közbenjárót...

Más alkalommal pedig szegény vándorló jelentkezik, amikor a család már éppen ebédhez készül s az édesapát várja. A leves már ki is van osztva. Amint a szegény megjelenik, nyomban meg is indul az ostrom a gyermekek részéről az édesanyával szemben, hogy ezt a jó bácsit itt kell fogni ebédre. Igen! De mi lesz akkor, ha az édesapa betoppan és hivatlan, idegen vendéget lát az asztalnál? — aggódik az anya. De a gyermekek nem tágítanak. Főképpen a kis elemista Elvira hajtogatja, hogy a leves neki amúgy is túl sok, meg ma úgy sincs semmi étvágya. A bácsit csakugyan asztalhoz ültették és jól megtraktálták. Közben csakugyan megjött a ház feje, az apa. Csodálkozva látja, ami itt végbemegy, de jó szívével semmi kifogást sem emel. Mikor aztán hálálkodva elment a szegény, Elvirának volt csak bátorsága kihívni a másik szobából az édesapát: „A bácsi elment, tessék ebédelni jönni.”

Elvira szerette a szépet, ízléssel, de a hiúságnak még az árnyéka is alig érintette. Öltözete mindig tiszta, de komoly és egyszerű volt. Feltűnőbb ruhát, vagy kalapot a világért sem vett volna fel. Mikor egyszer nőtestvére, Ilona, aki már VII—VIII.-os

gimnazista volt, kalapját s a haját a tükör előtt kissé tovább igazgatta, a kis abc-s Elvira önkénytelenül felkiáltott: „Édesanyám, de *fiú* ez az Ilona!” Selypessége miatt fiút ejtett ki a hiú helyett.

Szegedi tartózkodásának egyik legnagyobb és legszebb élménye volt, amikor az intézet kebelén belül működő Mária-kongregációba beléphetett. Hiszen ő annyira szerette Szűz Máriát és mint betegágyán bevallotta, mikor „édesanyámat” mond, akkor mindkettőre gondol, az égire és a földre.

Igen kedves, jellemző vonása továbbá Elvira lelkiületének mélységes tisztelete és ragaszkodása a papi renddel szemben. Az ő forró szeretete az oltáriszentségi Jézus iránt kiterjedt azokra is, akiket felszenteltségük az eucharisztikus Üdvözítővel oly szoros, belső kapcsolatba hoz, akiknek kezéből ő az Úr Jézust kapja. Felderült az arca, ha pap közelében lehetett és túláradt az örömtől, ha Krisztus szolgáinak szívességet tehetett, s szent hévvel védte mindíg őket.

Jellemző paptiszteletére a levél, amelyet egy szalézi atya írt a gyászoló családhoz. Idézünk belőle legalább néhány sort:

„Őszinte sajnálattal olvastam drága Elviránk halálhírét... Miséimben megemlékszem róla és drága hozzátartozóiról.

Nyugodjanak meg a jó Isten választásán, és örüljenek azon, hogy az Úr ily hamar elfogadta azt az áldozatot, amelyet Elvira hozott, amikor magát az Istennek szentelte és amelyet Önök adtak, amidőn oly nagy-lelkűen engedték, hogy hivatását kövesse. . . . Így történt, hogy itt a földön egy angyallal kevesebb lett és eggyel több lett az égben. A nyáron ott jártam és a hűséges Elvira mindenüvé a legnagyobb készséggel elkísért; búcsúzásom napján szerettem volna, ha lett volna oly szentképem, amelyen az őrangyal kíséri az ő védencét. Mindenütt kerestem ilyen képet, de éppen akkor nem találtam olyat, amely egyszer-smind tetszett is volna nekem. Tudniillik meg szerettem volna kissé tréfálni a jó Elvirát, hűséges vezetőmet. Az őrangyal alá Elvirát írtam volna, a kis fiú alá pedig az én nevemet. Ezt adtam volna ajándékba a kedves kicsikének. Tudom, mosolygott volna rajta néhányszor az ő szelíd mosolyával . . . Én tehát már akkor angyalnak szántam, pedig nem tudhattam, hogy ily hamar mindnyájunk angyala lesz, aki öröködik felettünk a tiszta, hófehér lelkű angyalok közt . . ."

A boldog családi életet, amely annyira hasonlított a paradicsomhoz, csak az édes-atyának 1933-ban bekövetkezett korai halála zavarta meg. Lukács Mihály a szent-

ségekkel megerősítve, hangos, buzgó, megható imafohászokkal készült a nagy útra. Fájdalma ugyan bizonynyal igen nagy volt, mikor ily hitvestől, ily kedves gyermekektől, főleg Elvirától kellett válnia, de minden reménye megvolt, hogy majd ott fenn valamennyit viszontlátja. Hiszen Isten a jó családoknak már csak azért is megszerzi ezt a nagy örömet, hogy választottait ott fenn el ne szomorítsa, hanem teljes örömhöz juttassa. Egyiket üdvözíti már csak a másik kedvéért is. Ettől fogva Elvira most már annál buzgóbban készült, hogy mielőbb a földi paradicsomba, a zárdába jusson, s ott magát Jézusnak áldozhassa. Folyton a zárdát emlegette s kéréseivel ostromolta anyját, hogy ő is, mint kis bátyja, Pista, aki a szaléziei kongregációjába lépett, követhesse kétségkívüli hivatását. A jó édesanya, akinek főcélja nem a saját vigasza, hanem gyermekeinek földi és égi boldogsága, ebben nem is ellenkezett vele, s miután a 4 polgárít elvégezte, elvitte Kecskemétre, hogy ott Mater Brand Margitnál, az Angolkisasszonyok intézetének főnöknőjénél felvételre jelentkezék.

AZ ANGOLKISASSZONYOK ZÁRDÁJÁBAN.

Azt a rendet, amelybe Elvira annyira vágyott, az Angolkisasszonyok kongregá-

cióját, Istennek tiszteletreméltó szolgálója, Ward Mária alapította.

1585 január 23-án született Angolországban, Old-Mulwithben. Szomorú idők voltak azok Krisztus Egyházára az egész világon, de főleg Angolországban, ahol valóságos rémuralom igyekezett a katolikusoknak még magját is kiirtani s a protestantizmus diadalát végleg biztosítani.

Azért kellett Ward Máriának is annyi egyházi és világi martír véréből öntözött hazáját elhagynia, hogy hite és lelkiismerete szerint Istennek szentelhesse életét. Ezt a nagy, hősi lelket Isten arra hívta, hogy annak a pusztító, szennyes áradatnak, amelyet a protestantizmus felkavart és megindított, gátat emelni segítsen. Rendet alapított, amelynek célja kb. az volt, amelyet Szent Ignác is Isten sugallatára magának kitűzött: megvédeni Krisztus Egyházát és a keresztény hitéletet újra felvirágoztatni. Nevezetesen: Luther megtagadva a házasság szentségi jellegét, felbonthatatlanságát, ezzel felrobbantotta a társadalomnak alapkövét, a családot. Elméletben és gyakorlatban elvetve a tisztaság, a szűzesség nagy kincsét, az erkölcsi züllöttségnek a zsilipjeit nyitotta fel. Ward Mária ezzel szemben a katolikus nőnevelés által ismét becsületre akarta juttatni ezt a két értéket: a családot és a szűzességet. Nagy

zsenialitását jellemzi, hogy ő is, mint Szent Ignác, megértette a korát. Miért is meghagyva, sőt szilárdítva a szerzetesi élet lényegét, a külalakban eddig hallatlan módosításokat hozott be, amelyek szabaddabb mozgást és így az ingadozó, vagy hitehagyott tömegek megközelítését lehetővé tették. Volt is e miatt része az üldöztetésben bőven, amelyek egész kivételesen még halála után is kísérték. Csak a legújabb idők igazolták őt teljes mértékben és a hálás Egyház, amely nem siet, mert örök, megadja majd neki minden bizonynyal a földön is az őt megillető szentek dicskoronáját, amelyet visel az égben.

Ward Mária leányai ma 200 házukban a földkerekség minden részén kb. milliőnyi leánylelket gondoznak s kalauzolnak a földi és égi boldogság felé. Egyesületeket vezetnek és a női társadalomnak valóságos kovászát alkotják. Hazánkban is 5 házuk van, ahol rendkívül áldásos működést fejtenek ki. Első településük Budapesten volt, ahol Mária Terézia és volt udvarhölgye, St. Julien grófnő alapította őket, aki később általános főnöknőjük is lett. Egerben 1853-ban Bartakovics érsek és Majláth Júlia grófnő alapítja házukat, Veszprémben a nagyszerű műveiről híres Ranolder püspök 1860-ban alapít számukra rendházat. Nyíregyházán 1928-

ban telepedtek meg Énekes prelátus úr meghívására és buzgólkodása folytán. Kecskeméti házuk 1917-ben alakult meg Révész István prelátus plébános, később tábori püspök és az egyháztanács meghívására és nagylelkű támogatásával.

Itt is, mint mindenütt, csaknem minden leányiskolatípust meghonosítottak: elemi, képzőt és leánygimnáziumot.

E híres magyar városban csakúgy, mint a többi házukban, igazi tősgyökeres katolikus és magyar nevelést adnak és a tanulmányok terén is elsőrendűt produkálnak. Belső lelkiéletük melegségére és bensőségére már csak az is jellemző, hogy a mi kis Elviránk éppen hozzájuk kíváncszott, jóllehet ismert más rendeket is, amelyek az Angolkisasszonyokkal versenyre kelhetnek. Úgy érezte, hogy Isten őt ide szánta, ide hívja, azért tehát ide jött és ebben a légkörben csakhamar — hónapok alatt — a szerzetesi tökéletességnek meglehetősen magas fokára küzdötte fel magát.

BELÉPÉSE.

1936 szeptember negyedike volt az a boldog nap, amely Elvira előtt a Boldogságos Szűz otthonát, az Institutum Beatae Mariae Virginis-t, a Bold. Szűz Intézetét

— ahogy a rend magát hivatalosan nevezi
— megnyitotta.

A nagyon tisztelendő Mater főnöknő, Brand Margit így írja le ezt a megható jele-
netet. „Elvirát én vettem fel, s bár gyenge
testalkatúnak mutatkozott, valahogy mindig
úgy éreztem, hogy nem kell megbánnom,
hogy közénk jutott. Volt benne valami
különleges összeszedettség, határozottan
komoly lelkiéletről tanúskodott egész lé-
nye. Mindig előttem van az a könyörgő,
kétségbeesett tekintet, amikor a jelentke-
zésnél reám nézett. Ez a tekintet jelent
meg akkor is arcán, amikor tudomására
hoztam betegségében, hogy jön az édes-
anyja és esetleg hazaviszi orvosoltatni.
Lángbaborult arccal jelentette ki, hogy
nagyon szereti otthonát, de ne engedjem
haza. Hogy a jó Istennél van ez a szép
lélek, arról szentül meg vagyok győződve
és bizony nehezebb esetekben kérem őt,
hogy segítsen imádkozni.” (1937 május 28.)

Elvira a szenteket jellemző határozott-
sággal lépett a zárdába. Tudta, miről van
szó, miről mond le és mi vár reá. Mint
Berchmans Szent János, ő is csak azt kér-
dezte: „Kérem, mondják meg nekem, mi
kell az életszentséghez? Mert én azért
jöttem, hogy szentté legyek. Ne titkoljanak
el előttem semmit, mert én el vagyok szán-
va mindenre, ami e nagy cél elérésére szük-

séges." Jól tudta ő, mint az a kedves ifjú Szent, hogy ha az ember fiatalon nem lesz szentté, akkor nem lesz azzá sohasem. Társnői és a zárda minden lakója egyöntetűen vallják, hogy Elvira mintaszerű szerzetesi életet élt az első naptól fogva és erényei szépen fejlődtek a zárdában, a Szentlélek eme műtermében. Neki az az áldott félév Kecskeméten elég volt, hogy egyes pontokban szinte hősiességig vigye.

De engedem inkább beszélni a szemtanúkat, nevelőit és társnőit.

A jelöltek mesternője, M. Dunay pl. így ír róla:

„Ezen félév alatt, míg itt volt Kecskeméten, igazi mintaképe volt jelölttársainak az engedelmességben, a hallgatás megtartásában és a lelki összeszedettségben. Társai igen szerették, mert szerető előzékenységével mindenkinek segítségére sietett. Mindíg kész volt mást helyettesíteni, pl. az asztalszolgálatnál, a szoba takarításánál. Igazi elrejtett kis virág volt.

Szívesen engedelmeskedett még akkor is, mikor nehezére esett valami. Például igen keveset evett. S mivel igen gyenge és sovány volt, a felügyelő ezt figyelemmel kísérte és intett, vagy szólt, hogy másodszor is kell vennie az ételből. Elvira ekkor a keresztre nézett és mosolygó arccal, azonnal teljesítette a kívánságot. Minden idejét

a tanulásra fordította, hogy jó bizonyítvánnyal örömet szerezzen előljáróinak és édesanyjának.

Nagyon szeretett imádkozni és a szentáldozás alkalmával gyermekdeden beszélgetett az Úr Jézussal. Olyan jó volt, hogy e kis ibolyát át kellett az Úr kertjébe ültetni."

Egy másik társnője a következőket figyelte meg a mi kis jelöltünkön: „A szilenciumot (hallgatást) mindig tökéletesen megtartotta. Egy este, amikor a kánoni szilenciumban egyik kis jelölt nagyon sírt, feltűnt nekem, hogy nem siet a vigasztalására. Amikor a síró kis jelölt aludni tért, ágyán szentkép várta Elvirától, néhány vigasztaló sorral. Másnap megmondotta, hogy a szilenciumot nem akarta megszegni, de annál buzgóbban kérte az Úr Jézust, hogy vigasztalja meg a kis szomorkodót.

Alázatos lelkületű volt. Magát nagy bűnösnek tartotta. Öt nagy hibát talált a saját lelkén: kevélynek, önzőnek, dicsekvőnek, engedetlennek és szeretetlennek tartotta magát. Pedig készségesen engedelmeskedett a legkisebb dolgokban is. Például a kabátot, kendőt mindjárt felvette, ha szóltak e miatt neki; az előljáró kívánására játszott társaival stb."

„A templomban mindig térdelt, pedig néha oly rosszul volt, hogy egész testében remegett. De ha valaki szólt neki, azonnal

leült. Névnapi alkalmával a legkedvesebb szentképeit adta oda a névnaposoknak. Az egyik jelölthöz jobban ragaszkodott, mivel lelkidolgait, erény- és szeretetgyakorlatait jobban megbeszélhették egymással. De sohasem ment akkor hozzá, mikor látta, hogy más is beszél vele.

Nem szerette, ha róla beszéltek. Fehér arcán csak ilyenkor tűnt fel a pír. Mindenkinek szívesen segített. A felüdülés idején a testvéreknek kötött, szívesen segített a konyhában is, tanulótársainak pedig az írásban és rajzolásban."

„Rendületlenül bízott az ima erejében. Ha bárkinek valamiben szüksége volt, imával sietett segítségére. Biztatta, hogy Jézus segítsége nem marad el. Egyik jelölt sírt, mert nem kaphatta meg a jelöltgallért. Elvira vigasztalta: „Ne sírjon, Magdikám, — szólt hozzá — egész biztosan tudom, hogy még húsvét előtt megkapja a gallért.” Így is lett, jöllehet akkor még az előljárók nem gondolták, hogy Magdának a gallért megadják."

„Nagyon bántotta, ha ügyetlensége miatt másnak szomorúságot okozott. Ilyenkor könnyek közt kért bocsánatot hibájáért.

Az egyik testvére megkérte, hogy cipőjét vigye a portához, hogy ott a cipész átvehesse, javításra elvihesse. Véletlenül éppen a jó cipőket vitte le, amelyeket a

cipész csakugyan magával is vitt. Ez igen bántotta és az őt vigasztaló jelöltnek ezt mondotta:

„Ha nekem fáj valami, az nem baj, csak másnak ne okozzak fájdalmat.” „A szentségi Úr Jézusnak érdeme, ha jó vagyok, — mondogatta többször — Nélküle nagyon rossz lennék.”

„Az asztalnál az utolsó helyet foglalta el a legszívesebben. A beöltözötteket tisztelettel vette körül, ajtót nyitott és szeretetszolgálatokat tett nekik. Igen szeretett asztalt szolgálni.

Ha azonban más is szerette volna ugyanezt a szeretetszolgálatot végezni, ám akkor mindjárt — sokszor észrevétlenül — átengedte ezt a teendőt neki.”

De hagyjuk szóhoz jutni a kedves testvéreket is, akik a házimunkákkal foglalkoznak. Az egyik így beszél róla:

„Elvíra nagyon szerette a Bold. Szűzet és Kis Szent Terézt. Követte is az erényeiket. Különösen csodáltam hallgatagságát és épültem azon. A szilenciumot kiváló pontossággal tartotta meg. Egyszer ő — a néhány hetes jelöltő — azt mondta nekem: „Ha valami mondanivalónk van, még ha fontos is, ne élőszóval mondjuk, hanem írjuk fel cédulára.” Beöltözött létemre, sokszor megszégyenültem magam előtt, mikor láttam, hogyan tartja meg ő a hallgatást.

Nagyon készséges volt minden szeretet-szolgálatra. Bár sok tanulnivalója volt, szívesen felváltott vasárnaponként a konyhában, hogy én második szentmisére mehessek. Ilyenkor zöldséget, burgonyát hámozott, a tányérokat törülgette. Kedve telt abban, hogy másoknak örömet szerezhet, főleg, ha azt titokban tehetette. Így karácsony estéjén meglepetésképpen képecskét tett az imakönyvembe, melyen 30 szentmisét, 30 rózsafüzért és 30 szentáldozást ajánlott fel értem. Mikor éjjel 11 órakor meg akartam kezdeni az elmélkedést, könyvemet éppen ott nyitottam ki, ahová a lelkicsokor volt betéve. Oly nagy volt az örömöm e miatt, hogy a boldogságtól csak úgy áradoztam. Igen kitűnt a kis Elvira az engedelmességben, szerénységben és összeszedettségben."

A zárdai közös életnek természetesen megvannak a maga szenvedései is. Isten ezt már előre tervezte és a rózsakertbe a töviseket is belekombinálta, hogy választottainak legyen alkalmuk nagyobb erények gyakorlataira is. Még a legideálisabb szerzetekben is akad tűrnivaló. Hiszen nem vagyunk egyformák és így megvannak az eltérő nézetek s ebből kifolyólag a kritikák és megjegyzések, a nélkül, hogy ezek a lényeges szeretetnek ártanának, és a lelkiéletet elgáncsolnák, sőt mint erényalkalmak elősegítik azt.

Azért Elvírának is akadt túrnivalója. Egyik kis jelöltnő Elvíra szavait félre-magyarázta s oly nyilatkozatot tulajdonított neki, amelyet ő sohasem tett. Mikor Elvíra ezt megtudta, szeme könnybelábadt. És midőn megkérdezték tőle, vajjon fájt-e neki, ő így válaszolt: „Egy kicsit fájt, de örülök neki. Az sokkal inkább fájt, hogy az Úr Jézust az ő jegyese megbántotta, mint, hogy engem sértett meg, mert az Úr az ő jegyeseitől sok finomlelkűséget kíván.” Más alkalommal, amikor egy kis hibát látott az engedelmesség ellen, így szólt:

„Ha szentek akarunk lenni, kis dolgokon kell kezdeni és apró dolgokban is engedelmeskednünk kell. Ezzel jó példát adunk és előrehaladunk.”

Egyszer azt mondta: „Úgy érzem, nekem semmit sem fáj, ha mellőznek s nem vesznek észre. Az Úr Jézus engem egészen leköti magának.”

„Megígértük egymásnak, — beszéli el egyik nővér — hogy míg élünk, egymásért imádkozunk, szentmisét és szentáldozást ajánlunk fel. És aki előbb hal meg, imádkozik a másikért az égben.” Mire Elvíra így nyilatkozott: „Egész biztosan tudom, hogy én halok meg előbb és felmegyek a mennyországba.” Arca erre egészen szép lett, úgyhogy én úgy éreztem, angyallal állok szemben . . .”

„Mikor lelkicsokrokat ajánlottunk fel ünnepi alkalmakkor, sokszor bámultam, hogyan tud annyi rózsafüzért, röpimát és önmehtagadást összehozni, mint amennyit ő felajánlott. Egy nap 5—6 szentolvasót, 100 röpimát és 40 önmehtagadást is végzett. Később rájöttem a titok nyitjára: Elvira sokszor egész éjszakákat nem tudott aludni, és ilyenkor imádkozgatva várta a reggelt.”

„Egyszer Kis Szent Terézről beszélgettünk. Ekkor így nyilatkozott: „Ügy érzem, hogy én majd Kis Teréznek segítek virágot szórni az Úr Jézus lába elé.” Ha valaki szomorú volt, így vigasztalta: „Ne szomorkodjék, majd kérem a Jézuskát, hogy megsegítse.” És valóban, akármit kért az Úr Jézustól, mindig teljesült.”

Az idézett nyilatkozatok tehát valamenyien azt domborítják ki és igazolják, amivel jelöltmesternője Elvirát jellemezte. Engedelmeskedett, hallgatott és Istennel belső kapcsolatban élt. Ebből kifolyólag aztán árasztotta a szeretet illatát maga körül. És ha az evangéliumi szőlősgazda nem annyira a munkában eltöltött időt, mint inkább a tevékenységben kifejtett buzgalmat tekinti, akkor a mi kis Elviránkkal ugyancsak meg lehet elégedve.

Ami most már Elviránk hasznavehetőségét illeti, mert ez is a hivatottságnak egyik kelléke és velejárója, el kell ismerni,

hogy Elvirának inkább a gyakorlati életre voltak adottságai, mint a tanulmányokra.

Bizonyoságul álljon pl. az egyik szerzetesnőnek nyilatkozata:

„Megható volt szolgálatkészsége. A színpadrendezésben is nagy ügyességet fejtett ki. Különösen nagy szeretettel és hozzáértéssel készített fényrózsát a Krisztus Király ünnepére rendezett élőképhez. Fürgén, nála szokatlan elevenséggel mászott fel-le a létrán, és ujjongó jókedvvel tűzögette az aranydíszeket.”

A tanulásban azonban meglehetősen nagy nehézségekkel küzdött. Egyik oka lehet ennek bizonytal hanyatló egészsége is. Amint az étvágytalanság és álmatlanság világosan elárulja, Elvira titkos, lappangó, életére törő lázzal küzdött állandóan. Ez, amíg egyrészt erényeinek hősiességét kiemeli, másrészt a tanulásban való viszonylagos eredménytelenségét magyarázza.

A jó Isten, úgy látszik, ebben az ő kis választottját nem is nagyon segítette, mert előre látta, hogy erre úgysem lesz neki szüksége. Ha hosszabb életet szánt volna neki, meg vagyok győződve, hogy kitűnő tanulóvá is tette volna.

Hogy jellemzése lehetőleg teljes legyen, adom itt egyik tanárnőnek idevonatkozó nyilatkozatát.

„A tanulásban való gyenge eredmény

sok fájdalmat okozott gyengéd lelkének, de ezt a keresztet is megadással viselte. Sokszor annyira félt az eredménytelenségtől, hogy éjjel sem tudott aludni. Mindíg nagyon félénk volt s azért nem tudta kimutatni azt sem, amit tudott. Sokat szenvedett a „drukk” miatt és mégsem fogadott el társaitól soha meg nem engedett segítséget, sugást vagy ilyesmit. Többször sírt, mert félt, hogy nem tud majd megbirkózni az idegen nyelvekkel s így a gimnáziumban nem folytathatja tanulmányait.

Osztálytársait halála megdöbbenette, s mindnyájan azt a meggyőződésüket fejezték ki, hogy egyenesen a mennyországba ment. Legkedvesebb azonban csöndes zárkózottsága volt. Látszott rajta a jó Istennel való egyesülés és a benső imaélet... Többször megnyugtatta tanárnőit is, midőn imát kértek tőle: „Sikerülni fog biztosan.”

Elvíra minden nehézség és szenvedés mellett is a kecskeméti zárdában töltött fél-évet tartotta élete legboldogabb időszakának. Meg tudta becsülni, hogy Isten házában lakhatik, egy fedél alatt a szentségi Jézussal. Hangulatára rávilágítanak hazairt levelei. Egyikben, amely 1936 nov. 21-én kelt, így ír:

„Drága jó Édesanyám és Ilonkám!

.... Hála a jó Istennek, nagyon jól érzem magam és nincs semmi bajom. A tanulásban is segít a Jézuska és úgy érzem, hogy ezután is meg fog segíteni s nem fogja megengedni, hogy egyedüli kis gimnazista jelöltje ne boldoguljon. Karácsonyi szünet alatt majd mindent jól átveszek, különösen a francia nyelvtant, és remélem, hogy a második félévben könnyebben tudok majd örömet szerezni a nagyon tisztelendő Mater Főnöknőnek és Mater Dunaynak... Örülök, hogy Édesanya nem beteg, hisz annyi ima után a jó Isten nem akarja, hogy Édesanya beteg legyen. Mivel nagyon sok a tanulnivalóm, és hétfőn jön a főigazgató úr, s nagyon kell tanulnom, befejezem leveletemet.

Imáikat kérve kezeit csókolja, Ilonkával és Pistikével nagyon sokszor csókolja szerető leánya: Elvira."

Egy másik, nem keltezett levelét, mint a tartalmából kitűnik, már karácsony után írja. Ebből is idézünk néhány jellemző sort.

„Drága jó Édesanyám és Ilonkám!

Nagyon szépen kérek bocsánatot, hogy ilyen soká küldtem e levelet, de mióta meg-

kezdődött az iskola, alig van időm a levél-íráshoz. Hála a jó Istennek, nagyon jól érzem magam és nincsen semmi bajom. Nagyon boldog vagyok. A karácsony is boldogan telt el. Ez volt az első legboldogabb karácsonyom, mert egész ünnep alatt a kis Jézuskánál lehettem. Karácsony előtt való délután egy másik szobában voltunk és készültünk a szentestére. Este felöltöztünk és elmentünk megnézni, hogy a nagyon tisztelendő Mater Főnöknőnek mit hozott a Jézuska. Utána elmentünk a mi kedves kis szobánkba, és ott kaptunk a Jézuskától egy officiumot (kis zsoltármás könyvet), szentképet, süteményt és cukrot.

Kimondhatatlanul örültünk mindnyájan. Leírni nem tudom, hogy milyen boldog voltam. Nagyon sokat imádkozom Édesanyámért, hogy ebben az évben és tovább olyan boldogok legyenek, mint én.

Hálás szeretettel kezeit csókolja, Ilonkával együtt nagyon sokszor csókolja hálás leánya: Elvira."

Sajnos, ez a boldogság nem tartott soká. Isten Elvira lelkét elég felkészültnek és érettnek találta arra, hogy az életszentségnek főiskolájába, a szenvedés keresztútjára hívja meg. Az 1937. év Elvirára azért mégis nagyon boldog új évet jelentett, mert az elhatalmasodó betegség boritékjában

a mennyországra kapott az Úr Jézustól meghívót.

Március elején Elvira már oly gyenge lábon állott, hogy tanulmányait nem folytathatta, hozzá még heveny tüdőgyulladás lépett fel, mely ágybadöntötte. Mindenki látta, hogy a kis jelöltnek az intézetben való maradása semmiképen sem volna előnyös. Testvérkéi, már eleve érezve a válás közelségét, csak annál melegebb szeretettel környezték őt, és főleg nevenapján (február 10.) elhalmozták gyengédségük minden jelével. Az egyik szép hosszú versben gratulált neki, amelynek ezt a jellemző címet adta: „Kis Liliomunk névnapjára.”

Ebben a kis költőnő elmondja, hogy álmában látta a nagy keresztet cipelő Jézust, aki ezt a terhet Kecskemétre kis Jegyesének hozta, és meg van győződve, hogy az majd csak megbírkózik vele, mert nagy a szeretete.

Úgy is volt.

Halála előtt mintegy 3 héttel édesanyja eljött érte, hogy hazavigye és otthon ápolja, ahogy csak az édesanya tud ápolni.

Megható volt búcsúzása a kecskeméti zárdától. Könnyezve szállott édesanyjával a zárt kocsiba. Hiába vigasztalta édesanyja, hogy ez a válás csak ideiglenes. Mikor pedig a kocsí a zárdatemplom előtt robogott el, a kis jelöltnő hangos zokogásba tört ki.

„De kisleányom, — szól az édesanya — nincs-e sok templom Szegeden is, a szép Fogadalmi-templom, no meg a jezsuitáknak szép kis temploma?” Mire Elvira így felelt: „Ó, ha tudná, édesanya, mennyire szívemhez nőtt ez a kis fehér templom!” Ki tudná megmondani, mennyi és mily kedves emlékek fűzték őt ehhez a kis egyházhoz, annak tabernákulumához. Mi mindent nem mondott ott neki az Úr Jézus! Ő tudta, érezte, hogy ez a válás örökre szól...

Nehéz megmondani, hogy Elvirának fájt-e inkább a válás, mint a jó szerzetesnőknek, akik érezték, hogy Istentől zálogba kapott nagy kincsüktől válnak meg. Vagy dehogy is válnak meg! Kisérték őt nyomon imáikkal, vigasztaló leveleikkel, egész lelkükkel.

BETEGSÉGE ÉS HALÁLA.

Körülbelül március 10-én tehát újra viszontlátta Elvira otthonát; azt a kedvesen berendezett családi otthont, amely reá most már csak inkább megszálló volt a mennyországba vezető útjában. Hogy mekkora gonddal, odaadással ápolták, azt inkább elgondolni, mint leírni lehet. Mindez azonban csak részben tudta Elvira nagy szenvedéseit enyhíteni. A sok fekvés folytán hátán tátongó seb támadt, és így állandóan

szinte a keresztre volt feszítve. Az orvos által előírt gyógyszereknél sokkal inkább bízott „Szent Ignác vizében“, amelyet állandóan kéznél tartott. És a nagy Szent, ha nem is gyógyította meg, mert ez Isten szent tervei ellen volt, de heves gyötrelmeit mindannyiszor nyomban s feltűnően csillapította. Angyali türelemmel viselte kínjait s sohasem panaszkodott, csupán egy-egy szisszenés árulta el, hogy nagyon szenved. De arca akkor is mosolygott. Mikor hazakerült, elárulta, hogy most a tisztítótűzbe jött, és hogy másokért szenved. Nevezetesen valakiért, akinek különben meg kellett volna halnia, ha ő magát fel nem ajánlja. Ily nyilatkozatokat sokszor tett betegsége folyamán. Érdekes az a nyilatkozata is, amikor kijelentette, hogy az ő betegsége senkit sem fertőz meg. Valahogy ugyanis megtudta, hogy lelkiatyja óvta nővérét, hogy ne legyen nagyon sokat a beteg közelében. Szenvedését csak fokozta, hogy nem járulhatott most már naponkint a szentségi Jézushoz. Ez az epedés volt talán a legkínosabb tisztítótűz, amelybe — legalább egy időre — a Gondviselés ezt az angyalian tiszta lelket merítette. A legégetőbb volt ez a tűz, mikor áprilisban még első-pénteken sem tudott megáldozni. Ez az áldozat sok könnyébe került. Viszont nagyon vigasztalta, hogy Kecskeméttől csak testi-

leg kellett elszakadnia, de megmaradt annak szeretetkörében. Minduntalan kapja onnan a vigasztaló, erősítő és bátorító leveleket. Úgy tekintik, mint távollévő családtagot, akit mielőbb visszavárnak.

A nagyon tisztelendő Mater Főnöknő lourdesi vizet hozat és küld számára s közeli látogatását beígéri, a T. jelöltmesternő Kis Szent Teréz képecskéjét küldi neki a Szent ereklyéjével. Budapestről pedig Ward Mária ereklyéjét juttatták hozzá. Sőt maga Kovács Sándor kecskeméti apátplébános, az ő ottani lelkiatyja is kitüntette vigaszos soraival és erőslelkűségre intette.

Április elsején állapota már olyan válságosra fordult, hogy édesanyja idejét látta, hogy a betegek szentségét felvegye. P. Benjámín ferences atya hozta el számára a szent Útravalót és adta fel neki a szentkenet szentségét a pápai áldással. A jó ferences atyát meghatotta ennek a gyermekded léleknek ártatlansága és szépsége. Bizonyosság erre szép levele, amelyet hozzám intézett.

L. J. Ch.

Főtisztelendő Uram!

Szíves felszólításának készséggel teszek eleget. Örömmel vittem a kis beteghez a

szentségi Jézust, valahányszor időm engedte. De mert a napi szentáldozást, tekintettel a külterületi munkámra, nem bírtam személyemben nyújtani, kértem, hogy a Főtisztelendő Atyáknál próbálják meg ezt a nagy kegyet kieszközölni. S Főtisztelendő Uram volt is szíves elvállalni.

Milyen hatást tett rám a beteg?

Amilyent egy keresztségi ártatlanságát súlyos bűnnel soha be nem szennyezett lélek tehet egy papra. Sokszor álltam már beteg ágyánál, de a legnagyobb türelmet nála láttam. Szülői tisztelet s testvéri szeretet a legfinomabb formában mutatkozott nála. Aznap, hogy első alkalommal vittem hozzá a legméltóságosabb Oltáriszentséget, hittan órák alatt — névelhallgatás mellett — éppen erényekről tanultunk, — a köztünk élő szentek hősies lelkét mutattam be növendékeimnek.

E pár sorral is, úgy hiszem, hasznára lehetek a természetfeletti világot legtöbbször értékelő lelkeknek.

Oltártestvéri üdvözlettel maradok Főtisztelendőségnek mindenkor készséggel

Szeged, 1937. VI. 14.

P. Benjámin.

Közben, a boldogult halála előtt két héttel, e sorok írójának tudomására jutott, hogy Elvira itthon van betegen, és szeretne

régi lelkiatyjánál gyónni. Gondviselészerű volt ez a kis szenvedőre nézve, mert így jutott ahhoz a nagy kegyelemhez, hogy a papnövelde diákonussá szentelt növendékei naponként elvitték neki az Oltáriszentséget. E sorok írója ugyanis a papnevelő-intézetnek is a kormányzója és módjában volt így intézkedni. Kimondhatatlan volt a hála, amely ezért Elvira lelkét eltöltötte. Mostantól fogva szinte felére csökkent amúgy folyton súlyosbodó keresztjének súlya. Mily epedve várta az olykor virasztva töltött éjszakákon az Úr Jézust!

A diákonusoknak is, mint elbeszték, valóságos élmény volt ennek az angyali léleknek a megáldoztatása, akinek arcáról szinte sugárzott a szépséges léleknek abszolút sértetlen zománca.

Közben az egyik kilencedet a másik után végezték Kercskeméten, hogy a jó Isten, ha neki úgy tetszik, a kis liliomot újra talpraállítsa. Nevezetesen Kis Szent Teréz útján — akit Elvira annyira tisztelt — igyekeztek e végből az isteni Szívhez férközni. De a dolog, ha szabad magam így kifejeznem, visszafelé sült el. Kis Teréz ugyanis annyira szerette viszont a kis Elvirát, hogy már türelmetlenül várt reá az égben. Mikor Elvirát felszólították, hogy ő is a kilencedvégzőkkel együtt könyöröggön gyógyulásáért, kijelentette, hogy ő ezt

nem teheti. Neki mennie kell, mert — mint mondotta — „Jézus ugyan szeretne engem meggyógyítani, de Kis Szent Teréz nem engedi” . . .

Volt eset, hogy a szent Szűzek s Szentek, nevezetesen Szent József és Páduai Szent Antal társaságát tudta betegágya mellett. És így szólt: „Ezek a Szentek csak mosolyognak az én szenvedésemen.”

De nemcsak ily szent társaság környékezte meg a kis szenvedőt. Eljött az emberi nem nagy ellensége is, habár ugyancsak kevés reménye lehetett, hogy a kis galambot, amelynek már az Úr Jézus Szíve volt a kalitkája, elzsákmányolhatja. Napokon át ott ólálkodott a beteg ágya körül. Elvira bár cseppet sem félt, de tudta és érezte a gonoszlélek közelségét. Önkénytelenül fagyasztó érzés vett rajta erőt, miért is feszületet és szenteltvizet kért anyjától. De később határozottan kijelentette: „A gonosz szellem eltávozott és nem is tér többet vissza.”

Úgy látszik, tudta, hogy április 22-e lesz a boldog nap, amelyen a szenvedését megmosolygó szűzekhez csatlakozhatik és elmehet, hogy Kis Szent Teréznek — mint szerette mondani — rózsát segítsen hinteni.

Allandóan ezt a dátumot emlegette. Miért? Ki tudná megmondani. Legfeljebb sejthetjük. Az eme napot megelőző éjt-

szakát meglehetősen nyugtalanul töltötte. Szinte állandóan szent könyvekből olvasgatott fel magának. Mikor pedig elérkezett az utolsó nap reggele, Elvira titokzatosan hangoztatta: „Huszonkettedike.” Epedve várta az isteni Vendéget, aki e földön utoljára forrott össze lelkével. Szokott derűs boldogságban áldozott meg. Aztán buzgó imába merült. Úgy fél 10 óra tájt 4-szer mélyet sóhajtott és aztán minden haláltusa nélkül elment az ő oly forrón szeretett „Jézuskája” keblére örökre megpihenni.

Mondani felesleges, hogy e kedves lélek elköltözése mindenkit mély fájdalommal töltött el, aki csak ismerte. Ebbe a fájdalomba azonban sok felemelő is vegyült. Sokan talán nem is tudják, hogy „Elvira” szó magyarul „felséges”-t jelent. Azt azonban mindenki érezte, hogy Elvira rövid kis élete valahogyan megfelelt a nevének. Mindenki nagy részvéttel tekintett kedves hozzátartozóira, nevezetesen jó „édesanyjára” is, aki bámulatos lelkiezővel állott a kereszt alatt, olyannyira, hogy szinte feltűnést kelthetett olyanok előtt, akik nem ismerték ennek a nagy lelkiezőnek forrását: az eleven hitet és a forró istenszeretetet.

Az általános hangulatnak szépen adott kifejezést a nagyon tisztelendő kecskeméti

Mater Főnöknőnek levele, amelyet az édesanyához intézett:

„Kedves Nagyságos Asszonyom
és Ilonka!

Végtelen szomorúsággal vettem a hírt, hogy a mi drága kis Elviránkat mégsem hagyta köztünk a jó Isten! Szent hitünk szerint vigasztaló gondolat, hogy elválásunk nem örök, és boldog, nagyon boldog lesz a viszontlátás.

Itt mindenki végtelenül fájlalja a kedves kis lélek korai távozását, de valahogyan úgy érzem, mintha mindig melletttem volna az a kisleány. Igazán nehezemre esik érte imádkozni, inkább hozzáfordulok és jólesik vele elbeszélgetnem. Ismerve angyalai lelkületét, szent meggyőződésemet, hogy ő már a jó Istennél van. Gondol kedveseire, és ő fogja kieszközölni azt a vigasztalást, amelyre annyira rászorulunk. Az olyanfajta, szinte túl finom lelkek, mint a kedves kis Elköltözött volt, nem erre a világra valók. A jó Isten dédelgeti őket ezen a földön egy darabig, de aztán hamarosan magához veszi őket. Nekem az ad vigasztalást, hogy míg itt volt, mindenki szerette, és a kisleány nagyon boldog volt a hivatásában. Legalább ezt az örömet megszerezte neki a jó Isten. A hivatás célja,

hogy a jó Istent különös módon szolgáljuk, Neki ebből ízelítőt adott a jó mennyei Atya, hogy most közvetlen közelében teljesítsen szolgálatot.

Holnap, szombaton mondatok érte szentmisét és ezt is vigasztalásukra írom, hogy ő ezentúl is úgy szerepel, mint az intézet tagja, és amikor az intézet elhunyt tagjaiért misét mondatunk, minden hó első napjaiban, az ő kedves neve mindig köztük lesz...”

Akik csak ismerték Elvirát, kis szentnek tartották. Elég volt őt látni, amikor magába merülve, kifejezhetetlen összedettséggel az áldoztatókorláltól Krisztussal a lelkében padjába visszatért.

Szerzetesnők és világiak egyaránt állítják, hogy Elvira ilyenkor valami lenyűgöző jelenség volt, és a természetfelettinek a közelségét érezte meg a szemlélővel.

Egy apácafőnöknő rokona a Miasszonyunk rendjéből így ír Elvira halála után: „Hiszen Vilmácska (Elvira második neve) halála örömmünnp az Egyház számára, akit nemsokára a szentek közt fogunk tisztelni. Én meg is kezdtem közbenjárásáért fohászolni és egy csekély kis dologban meg is segített, és egyben büszke is vagyok, hogy Vilmácska az én rokonom.”

Ismeretlen anyókák topogtak be és közelítették meg a koporsóját a temetésekor

s az édesanyának azt súgták: „ez a kisleány valóságos angyal volt”.

Április 24-én, szombat délután kísértük Elviránk lelkének porhüvelyét a Szeged-Alsóvárosi csendes temetőbe, édesatyja mellé.

A beszentelés a családi otthon udvarán ment végbe, amelyet megtöltött a gyászoló közönség. Ott voltak sokan egykori iskolatársai közül, sőt maga Kiss István igazgató úr is. Az Angolkisasszonyokat két tisztelendő Mater képviselte. A koporsót virágok borították el, — hiszen az ismerősök valamennyien tudták, hogy a kis elvirult Virág mennyire szerette a virágokat. Lelkiatyja, aki a temetést végezte, a következő kis beszéddel búcsúztatta, amely röviden összefoglalja az eddig elmondottakat:

Kedves Gyászoló Közönség!

Ha úgy ősszel sárguló, hervadt gallyakat látunk hullani, ha megfigyeljük, ahogy a száraz ágakat letördeli a szél, vagy odvas fákat dönt ki a vihar, kétségkívül melancholikus fájdalomérzet vesz rajtunk erőt. Önkénytelenül is a kikerülhetetlen elmúlásra gondolunk. De aztán csak megnyugszunk. Hiszen ennek így kell lennie, s helyt kell adni a fiatal hajításoknak.

De amikor virágot látunk elhervadni a

tavaszi kezdetén, akkor a szívünkbe markol valami, és azt súgja, ennek *nem így* kellett volna lennie.

Ilyen kis virág a mi kis Elviránk, aki csak 16 tavaszt látott, tehát akit a legszebb, legbájosabb korban fonnyasztott el a betegség, s tört le a halál fagyos keze . . . És mégis ebben a halálban annyi lélekemelő, vigasztaló van, hogy hallgatni róla mulasztás volna.

Az a lélek, amelynek porhüvelyét most a dicső feltámadás biztos reményében adjuk át az anyaföldnek, egész kiváló remeke volt a Teremtőnek. A mi kis Elviránk is — ahogy a magyarhoni Szent Erzsébetről mondja életírója, Stolz Albán — már kora gyermekségétől fogva olyan volt, mint a virág, amely kelyhével mindig a napot kíséri. Ő is így tapadt Istenhez tiszta lelkével, amelyet súlyos bűn szennye sohasem ért. Érezte, mint a kis Szent Szaniszló, hogy ő nagyobbra született, mint amit a világ neki ígérhet, adhat.

Ő, mint egykor az ifjú 13 éves Szent Ágnes, akit úgy szeretett s haldokolva emlegetett, fogadalommal kötötte le szüzségét Istennek. És hogy annak teljes épségét annál biztosabban megőrizze, a zárda falai közé kíváncsozott.

Isten nála a jószándékkal és meghozott áldozattal is beérte.

Titkos és bölcs végzésével elvitte hamarosan a szűzek karába, akik kísérik a Bárányt bármerre megyen, és oly éneket énekelnek neki, — a szűzesség dicső énekét — amelyet még az égben sem tud senki utánozni . . .

Rövid volt az élete? Igaz! De mégsem!

„Mivel hamar tökéletes lett, hosszú időt töltött be. Mert lelke kedves volt Isten előtt, sietve kiragadta őt.” (Bölcs. 4, 13. 14.)

Ezzel a lélekkel ugyan szegényebb lett a föld, de gazdagodott az ég.

És ha valaki azt tapasztalná (azóta már többen tapasztalták is!), hogy Elvira imája, Elvira közbenjárására az égben meghallgattatásra talál, igazán nem csodálkoznám rajta.

Ez a mi vigaszunk, mikor ezt a tiszta porhüvelyt a földnek átadjuk.

De egyben nagy tanulság is az ő élete minékünk. Az ő koporsójának szemlélete mély gondolatokat ébreszt bennünk.

Azt mondja nekünk, hogy mily komoly dolog az élet . . . Azzá teszi a cél, amelyért teremtvé vagyunk. Ezért a nagy célért, a mennyországért, Istenért érdemes élni, és mindent, még az életet is feláldozni.

Megtanuljuk továbbá ettől a koporsótól, hogy éltünk virágkorát is Istennek lehet és kell is szentelnünk.

Ez, egyedül ez teszi életünket érde-

messé, hogy megéljük, ez teszi életünket minden korban befejezetté, mint a Szentírás mondja:

„A tisztas aggkort nem a hosszú élet adja, és nem az évek száma méri, ellenkezőleg: az ember *bölcsesége* az igazi ősz haj, és a *szeplőtelen élet* az igazi aggkor.” (Bölcs. 4, 8. 9.)

Hányan vannak, akik 4—5-ször annyi évet kaptak Istentől s távolról sem vitték a tökéletességben annyira, mint ő rövid 16 év alatt. Azért, kedves gyászoló Édesanya, vigasztalódjál, nem mondom, hogy ne sírj, mert, ha volt gyermek, aki megérdemelte a könnyeket, úgy Elvira ilyen gyermek volt. De azért mégis vigasztalódjál, hogy ily drágagyöngyöt adhattál Istennek.

Ez a gyermek a tied maradt, és veled marad lélekben. Még halálos ágyadon is érzed majd az ő közelségét, segítségét, s odaát meglátod és újra szívedre öleled őt. Nektek, kedves testvérek, sem mondom, hogy ne sírjatok, hiszen egy ily drága testvér, ha valaki, Ő megérdemlette a könnyeket, de vigasztalódva sírjatok és szent öntudattal gondoljatok a Boldogultra, akiben ily testvért, pártfogót és mintaképet bírtok.

Nekem a boldogult a halál előtt, amelynek bátor és nyugodt öntudattal, sőt boldogan nézett a szemébe, megígérte, hogy ott fenn majd mindnyájunkért imádkozik.

Igen, ezt az ígéretét beváltja és már most teljesíti . . .

Imádkozik a jó Angolkisasszonyokért, akik oly szeretettel fogadták keblükre. Imádkozik a tisztelendő diákonusokért, akik, bár áldozattal, de örömmel hozták el naponkint az Úr Jézust, kikönyörgi nekik, hogy hamarosan szent papokká szentelődjenek. Imádkozik majd lelkiatyjáért s a papságért, amelyet oly kiválóan tisztelt egész életében.

Kedves Gyászoló Közönség! Az ilyen temetés úgy-e inkább diadalmenet. A napi szentáldozással annyira megszentelt porhüvely ugyan szendén, békén pihenni megy, de a lelke már örül. Isten győzött benne. Ő biztosítva van már örökre. Kis Szent Terézzel, Szent Ágnessel örömtengerben úszva magasztalja Istent, enyeleg az anynyira szeretett Úr Jézussal és udvarol a Szent Szűznek . . .

Az Egyház szelleme szerint ugyan imádkozunk érte, de hozzá is!

Régi keresztény közmondás: „A vértanúk vére magva a keresztényeknek.”

Isten adná, hogy az ő szent példája is ily mag lenne, és sok szép hivatást teremne. Elvira, imádkozunk tehát érted, de Te is imádkozzál értünk, hogy egyszer mindnyájan, akik neked a végtisztességet megadtuk, örökre Veled legyünk! . . .

E KÖNYV SZERZŐJÉNEK MŰVEI:

1. Ne mentegesd magad. (A gyakori szentáldozásról.)
2. A Negyedik parancs. (Szlovákul is.) (2. kiadás.)
3. Az isteni Gondviselés. (Szlovákul is.)
4. Ima és Gondviselés.
5. Lehet-e keresztény ember szoc. demokrata?
6. Az Első parancs. (2. kiadás.)
7. A Második parancs. (2. kiadás.)
8. A Harmadik parancs. (2. kiadás.)
9. A Negyedik parancs. (Más, mint fent.) (2. kiadás.)
10. Az Ötödik parancs.
11. A Hatodik és Kilencedik parancs. (2. kiadás.)
12. A Hetedik és Tizedik parancs. (2. kiadás.)
13. A Nyolcadik parancs.
14. Az Anyaszentegyház öt parancsa.
15. Az isteni erények I. (A hit és remény.)
16. Az isteni erények II. (A szeretet.)
17. Az isteni malaszt.
18. A keresztség.
19. A bérmlás.
20. Az Oltáriszentség.
21. A penitenciatartás.
22. Az utolsó kenet.
23. Az egyházirend.
24. A házasság.
25. A keresztény házasság, különös tekintettel az 1918-ban életbelépett egyházjogra.
26. Jegyesoktatás.
27. A római index.
28. Ima és hivatás. (Lintelo után.) (2. kiadás.)

29. Jézus Szíve tisztelete. (30 elmélkedés.) (2. kiadás.) (Lengyelül is.)
30. A boldogság útja.
31. Általános és részletes lelkiismeretvizsgálás. (3. kiadás.)
32. A jó Isten kórháza. (Németül is.) (3. kiadás.)
33. Elmélkedések a Székesfehérvári egyházmegyei zsinaton. (Elfogyott.)
34. Szentlélek-novéna.
35. P. Bernhard S. J. élete.
36. A sziklán épült kincsház.
37. Leányhivatások.
38. Aszkétika.
39. Nagyígéret.
40. Leánybarátkozások.
41. Családfelajánlás.
42. A kis titok.
43. Farkasok között.
44. Boldogasszony Anyánk.
45. Szeressétek egymást. (2. kiadás.)
46. Szent bilincsek.
47. Ferrero Benigna Consolata nővér élete.
48. Hogyan lettem én katolikus.
49. Kövess engem.
50. A nagy Szentség szolgálatában.
51. Isten kezében.
52. A jó Isten.
53. Pütkösdí ajándék.
54. Censuris irretiti (Manuscripti instar; képekkel). Csak a szerzőnél kapható.
55. Misztika.
56. Legyetek tökéletesek. (2. kiadás.)
57. A kereszt iskolája.

Beszerezhetők:

**Korda R. T. könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth K.-tér 3.**

